Juni 2026

Voortgangsrapportage 2025

Opgesteld door: Pascalle de Looff, CZW Bureau

Programmaplan Jeugd en Alcoholpreventie Zeeland

2025 t/m 2028

"Fris vooruit, samen bouwen aan een gezonde alcoholvrije omgeving voor de Zeeuwse jeugd."

MANAGEMENTSAMENVATTING

- ✓ In 2025 is binnen het programma Jeugd en Alcoholpreventie Zeeland en de aanpak ‘Laat ze niet (ver)zuipen!’ een belangrijke bestuurlijke en inhoudelijke stap gezet. Het programmaplan 2025–2028 is herijkt en door alle 13 Zeeuwse colleges vastgesteld, met hernieuwd commitment voor een gezamenlijke aanpak. Vanaf 2026 wordt de regionale samenwerking, met nadruk op NIX18, verder versterkt.
- ✓ Tegelijkertijd is gewerkt aan uitvoering en doorontwikkeling. Landelijke campagnes als Zien drinken, doet drinken, NIX18 en IkPas zijn regionaal uitgerold, met Zeeuwse accenten zoals de eindexamencampagne met GGD en 1NUL1 via onderwijs. Ook is een nalevingsonderzoek onder bijna 900 alcoholverstrekkers in alle gemeenten uitgevoerd, wat een actueel beeld geeft van de naleving van de Alcoholwet.
- ✓ Er is intensief geïnvesteerd in samenwerking en structuur: stuurgroep, kerngroep en werkgroepen zijn gefaciliteerd, gemeenten ondersteund en praktische producten ontwikkeld, zoals een evenementenflyer, menukaart NIX18 en een doorlopende leerlijn alcoholpreventie.
- ✓ Deze rapportage toont vooral de regionale voortgang. Gemeenten kunnen lokaal maatwerk en aanvullende initiatieven vanuit de lokale gemeenten zelf toevoegen om een totaalbeeld te verstrekken.
- ✓ De activiteiten richten zich op vier pijlers: een alcoholvrije start voor elk kind, voorkomen van alcoholgebruik onder jongeren, verminderen van risicovol gebruik bij jongvolwassenen en verhogen van naleving van de Alcoholwet. Campagnes, scholing, interventies en nalevingsonderzoeken leverden zichtbare resultaten en groeiend bewustzijn op, maar de doelstellingen zijn nog niet behaald.
- ✓ De behaalde resultaten liggen vooral in het versterken van randvoorwaarden: gezamenlijke kaders, een gedeelde taal, breed gedragen commitment, beter inzicht in naleving en een uitgebreid netwerk van partners. Deze basis maakt het mogelijk om in 2026–2028 gerichter te sturen op concrete effecten.
- ✓ Hoewel uitdagingen blijven, zoals dataverzameling, lokale borging van samenwerking en handhaving, is de beweging richting een gezondere alcoholcultuur weer een stapje verder. De versterkte samenwerking vormt de basis voor een duurzame, effectieve preventieaanpak in de komende jaren.
- ✓ Deze rapportage biedt inzicht in behaalde resultaten, aandachtspunten en vervolgstappen voor 2026, waarmee we blijven bouwen aan een gezonde toekomst voor de Zeeuwse jeugd.

VOORTGANGSRAPPORTAGE

Voorwoord

2025 stond in het teken van verstevigen, verbinden en verdiepen. In Zeeland werken we al 15 jaar samen aan het terugdringen van alcoholgebruik onder jongeren en het bevorderen van een gezonde, alcoholbewuste omgeving. In deze voortgangsrapportage blikken we terug op de inzet en activiteiten die in het afgelopen jaar zijn uitgevoerd binnen het programma Jeugd en Alcoholpreventie.

De uitdagingen zijn bekend en hardnekkig, maar de beweging is zichtbaar: alcoholvrije omgevingen worden normaler, het gesprek met sportverenigingen, hogescholen en ouders wordt steeds vaker gevoerd en de samenwerking tussen partners krijgt steeds meer structuur. Deze rapportage laat zien hoe we, stap voor stap (en soms met kleine omwegen), werken aan grote maatschappelijke doelen. Geen eindstation, wel duidelijke voortgang.

Deze voortgangsrapportage is bedoeld als overzicht, reflectie én handvat voor de aanpak in 2026.

Inhoudsopgave

1. Een alcoholvrije start voor elk kind 4
2. Het voorkomen van alcoholgebruik onder jongeren (0–18 jaar) 6
3. Verminderen van risicovol en schadelijk alcoholgebruik door jongvolwassenen (18–24 jaar) 10
4. Het verhogen van het naleefpercentage onder verstrekkers van alcoholhoudende dranken 13
5. Versterken van structurele samenwerking en verbindingen voor een effectieve alcoholpreventie aanpak 16

Vooruitblik 2026 21

Bijlage: Politiecijfers 2023,2024, 2025 22

1. Een alcoholvrije start voor elk kind

Doelstelling

We streven ernaar om alcoholgebruik vóór en tijdens de zwangerschap en tijdens de borstvoedingsperiode te voorkomen. Dit draagt bij aan een gezonde start voor elk kind en legt de basis voor een gezonde en kansrijke toekomst.

Pijlers

Vroegtijdige preventie, bewustwording en ondersteuning van (aanstaande) ouders en professionals.

Ingezette activiteiten

Activiteit	*Omschrijving*	*Betrokken partners*	*Periode*	*Bijdrage aan doelstelling via pijler*
Campagne *Zien drinken, doet drinken*	Bewustwordingscampagne gericht op (aanstaande) ouders over de invloed van alcoholgebruik op kinderen	LZNVZ: GGD, gemeenten, huisartsen, kerken, consultatiebureaus	Jaarlijks	Vergroot bewustwording en stimuleert alcoholvrije keuzes rond zwangerschap en opvoeding
Scholing professionals	Voorlichting opgesteld voor kennisdeling bij professionals in de geboortezorg en jeugdgezondheidszorg (*accreditatie nog niet rond, nog niet uitgevoerd).	Via ketenaanpak Kansrijke Start, 1NUL1 preventie	Jaarlijks	Versterkt signalering en preventieve gesprekken
(Publieks)-communicatie alcoholvrije start	Online en offline-communicatie over Gezond zwanger worden en risico's alcoholgebruik voor en tijdens zwangerschap en tijdens borstvoeding	GGD via website, nieuwsbrief en social media, verloskundigen, kraamzorg, huisartsen	Doorlopend/ jaarlijkse Week van Gezond Zwanger Worden	Stimuleert gezonde keuzes rondom zwanger worden en normaliseert alcoholvrij gedrag in vroege levensfase

Resultaten

De eerste doelstelling sluit grotendeels aan bij de Zeeuws brede ketenaanpak Kansrijke Start. Vanuit de programmalijn Jeugd en Alcohol onderhouden we minimaal twee keer per jaar contact met de projectleider van de ketenaanpak om af te stemmen over de activiteiten rondom alcoholpreventie binnen dit netwerk. Waar nodig voorzien we de projectleider van benodigde campagnematerialen. De uitvoering van de ketenaanpak wordt verzorgd door de samenwerkingspartners, waaronder 1NUL1. De ketenaanpak legt zelf verantwoording af over de behaalde resultaten. De campagne 'Zien drinken doet drinken' wordt uitgevoerd door Laat ze niet (ver)zuipen, helaas is er geen inzicht in de directe resultaten van deze campagne.

Aandachtspunten

Een belangrijk aandachtspunt is het beperkte registratie- en meetinstrumentarium. Er is onvoldoende inzicht in het aantal moeders dat tijdens zwangerschap en borstvoeding blijft drinken. Ook het aantal kinderen geboren met FAS wordt in Zeeland niet als zodanig geregistreerd. Bovendien zijn er gedurende deze periodes meerdere professionals betrokken, die niet met een uniform registratiesysteem of vragenlijst werken, wat de dataverzameling bemoeilijkt.

Vervolg

In het komende jaar zetten we de gesprekken met de projectleider van de ketenaanpak Kansrijke Start voort, met als doel het beter in kaart brengen van beschikbare data en ervaringen. Daarnaast wordt ingezet op het aanbieden van scholing aan professionals, om zo de kwaliteit van de preventieve aanpak en bewustwording rondom het thema te verbeteren.

Cijfers/ data

Er worden op dit moment geen specifieke cijfers gemeten in Zeeland op dit vlak.

2. Het voorkomen van alcoholgebruik onder jongeren (0–18 jaar)

Doelstelling

Het alcoholgebruik onder jongeren van 0 tot 18 jaar wordt teruggedrongen door gerichte preventie, educatie, weerbaarheid en samenwerking met scholen, ouders en lokale gemeenschappen. Alcohol en kinderrijke omgevingen horen niet samen.

Pijlers

Normversterking, opvoedondersteuning, preventie in de leefomgeving en samenwerking.

Ingezette activiteiten

Activiteit	*Omschrijving*	*Betrokken partners*	*Periode*	*Bijdrage aan doelstelling via pijler*
NIX18-campagnes	- Landelijke en regionale campagne gericht op ouders en jongeren over geen alcohol onder de 18 jaar - Eindexamenbrief ouders - NIXzonderID week	LZNVZ: 1NUL1, GGD, gemeenten, middelbare scholen	Doorlopend	Versterkt sociale norm en bewustwording, opvoedondersteuning, preventie in leefomgeving
Zien drinken, doet drinken	Inzet campagne in kinderrijke omgevingen	LZNVZ: GGD, gemeenten, huisartsen, kerken, basisscholen, CJG's	Jaarlijks	Ondersteunt alcoholvrije omgevingen, opvoedondersteuning, versterkt sociale norm en bewustwording
Preventie basisschoolleeftijd	- Inzet KOPP/KOV interventie (ouders en kind vanaf 6 jaar) - Inzet gezonde omgeving/ keuzes maken	1NUL1, JOGG-regisseurs/ JOGG Teamfit	Individueel Doorlopend	Opvoedondersteuning Versterkt sociale norm en bewustwording

Preventie middelbare schoolleeftijd	- Online en fysieke ouderavonden - Helder op school - Alcoholpoli en alcoholadviesgesprekken bij doorverwijzing - Naschoolse activiteiten - versterken weerbaarheid jongeren - Inzet Moti-4 interventie (jongere)	Onderwijs, 1NUL1, GGD, ADRZ, Zorgsaam, jongerenwerk, jeugdprofessionals, OKO S-D	Doorlopend Interventie	Opvoedondersteuning, versterkt sociale norm en bewustwording
Inzet gezonde omgevingen	- Ondersteuning sportverenigingen richting alcoholvrij beleid - Inzet tijdens sportcafés - Ondersteuning buurtlocaties gezonde leefomgeving	JOGG-Teamfit, sportverenigingen, SportZeeland, gemeenten, ROVZ, 1NUL1, NOC*NSF	Doorlopend	Preventie in leefomgeving
Inzet evenementen	- Inzet preventieve activiteiten op evenementen - Evenementenflyer (gezonde evenementen)	1NUL1, Responsible Young Drivers, ROVZ, gemeenten, JOGG- Teamfit	Doorlopend	Preventie in leefomgeving, versterkt sociale norm en bewustwording

Resultaten

De activiteiten binnen doelstelling 2 richten zich op jeugdigen, hun ouders en omgeving. Hoewel de preventieve inzet vaak niet direct op alcoholgebruik is gericht, is het investeren in gezonde leefomgevingen, waar jongeren weerbaar zijn en zinvolle vrijetijdsbesteding vinden, een aanpak waarvan uit onderzoek bekend is dat deze positieve effecten kan hebben op alcoholpreventie. Naarmate jongeren ouder worden, wordt het thema alcoholgebruik bovendien steeds gerichter en explicieter bespreekbaar gemaakt, wat volgens literatuur kan bijdragen aan een verhoogd bewustzijn en positief gedrag rondom dit onderwerp.

Het is van belang om deze aanpak langdurig en consistent voort te zetten, omdat normverandering een proces is dat tijd vraagt. Alleen door blijvend in te zetten op samenwerking, aandacht en preventie kunnen we daadwerkelijk meetbare verbeteringen in gedrag en cijfers verwachten.

Aandachtspunten

Een belangrijk aandachtspunt is het blijvend consequent, structureel en multidisciplinair inzetten op de leefomgevingen van jeugdigen. Uit ervaring weten we dat losse interventies onvoldoende effect hebben; desondanks gebeurt dit nog regelmatig in de praktijk. Dit komt mede doordat gemeenten verschillend besluiten over het wel of niet inzetten van interventies, wat de samenhang en effectiviteit ondermijnt. Daarnaast is het niet altijd duidelijk hoe de doelstellingen uit het programmaplan zijn vertaald naar de opdrachten aan uitvoerende partijen. Dit belemmert een eenduidige monitoring en evaluatie van de gezamenlijke resultaten.

Vervolg

Voor de komende periode is het essentieel om heldere afspraken te maken over de vertaling van programmaplan-doelstellingen naar concrete opdrachten en interventies. Dit vergemakkelijkt het gezamenlijk meten, benoemen en analyseren van de resultaten op basis van de ingezette activiteiten. Door te blijven investeren in een integrale en gestructureerde aanpak binnen de leefomgevingen van jeugdigen, kan de effectiviteit van de alcoholpreventie duurzaam worden versterkt.

Cijfers/ data

<u>1NUL1:</u>

- Er zijn in 2025 36 jeugdigen verwezen naar de alcoholpoli. In 2024 waren dat 29 jeugdigen en in 2023 waren dat er 22. Er is dus een toename zichtbaar. Het is niet te duiden of dit komt doordat jongeren sneller worden doorverwezen, of doordat er meer alcoholintoxicaties zijn.

Activiteiten waarbij het over zowel alcohol als drugsgebruik als roken kan lopen:

- Craft Moti4 en individuele voorlichting : 107 acties op dit gebied, merendeel in individuele trajecten, 4 in groepsbijeenkomsten groepen van 6
- Open en alert/frisse Start/ voorlichtingsbijeenkomsten
    - 19 bijeenkomsten
    - 40 voorlichtingsbijeenkomsten met professionals/ schoolpersoneel jongerenwerker/gemeentewerker etc.
    - 25 voorlichtingsbijeenkomsten direct aan jongeren

    - 17 bijeenkomsten aan volwassenen waarvan 6 keer voor de 55+ groep
- Lessen die werken
  In 2025 hebben we 56 lessen gegeven op verschillende scholen in kader van lessencarousel samen met bureau Halt, of allen gericht op sociale norm, zelf keuzes maken
- Ouderavonden
  25 ouderavonden
- Open en Alert
  22 keer met scholen en instelling training verzorgd om te helpen helder beleid te maken op alcohol en druggebruik

GGD:

Er heeft in 2025 geen Gezondheidsmonitor Jeugd plaatsgevonden en verder is er geen Zeeuwse data over het alcoholgebruik van jeugdigen in 2025.

JOGG Teamfit:

- Aantal sportverenigingen, buurtlocaties en 1 museum gesproken over alcoholbeleid (buiten BOB-Sport): Totaal 37 organisaties, verspreid over diverse gemeenten.
- Gemeentelijke betrokkenheid: Van de 13 gemeenten in het werkgebied is in 11 gemeenten goed contact opgebouwd, wat duidt op een brede samenwerking.
- Gezonde sportkantines: Er zijn 12 officiële Gezonde Sportkantines uitgereikt, waarmee het aanbod van gezonde keuzes binnen sportverenigingen wordt gestimuleerd.
- Gezonde buurtlocaties: Er zijn 8 officiële Gezonde Buurtlocaties uitgereikt, ter bevordering van gezonde leefomgevingen in de buurt.
- Inspiratiesessies: Er zijn 5 tot 6 inspiratiesessies georganiseerd via een Sportcafé-concept, waarbij ongeveer 60 sportclubs zijn geïnspireerd om hun beleid en activiteiten te verbeteren.

3. Verminderen van risicovol en schadelijk alcoholgebruik door jongvolwassenen (18–24 jaar)

Doelstelling

Het verminderen van risicovol alcoholgebruik bij jongvolwassenen door bewustwording, gedragsverandering en het versterken van rolmodellen en omgevingen.

Pijlers

Normversterking, stimuleren gedragsverandering, preventie in de leefomgeving en samenwerking met ouders, sport, studie, werk en andere relevante partners.

Ingezette activiteiten

Activiteit	*Omschrijving*	*Betrokken partners*	*Periode*	*Bijdrage aan doelstelling via pijler*
Inzet sportomgeving	- Bewustwording over verantwoord alcoholgebruik binnen sport - BOB sport	JOGG-Teamfit, JOGG-regisseurs, gemeenten, sportverenigingen NOC*NSF, ROVZ	Doorlopend	Normversterking en stimuleren gedragsverandering
Inzet studenten	- Inzet op vitaliteit en gezonde keuzes studenten - IkPas (vitaliteitsmarkt) - Eerste verkenning aanpak STIJN	Hoger onderwijs, LZNVZ, 1NUL1	Doorlopend	Stimuleren gedragsverandering en normversterking
Inzet evenementen	- Inzet bewustwordings-activiteiten op evenementen (Concert at Sea abri-actie) - Evenementenflyer (gezonde evenementen)	1NUL1, OKO S-D, Responsible Young Drivers, ROVZ, gemeenten, JOGG-Teamfit,	Doorlopend	Preventie in leefomgeving, versterkt sociale norm en bewustwording

Resultaten

Bij jongvolwassenen is het belangrijk om in te zetten op maatschappelijke normverandering en het positief stimuleren van gedragsverandering. In het afgelopen jaar is geïnvesteerd in evenementen, sportverenigingen en de HZ IkPas-campagne. Daarnaast zijn contacten onderhouden met Hogeschool Zeeland (HZ), University College Roosevelt (UCR) en Scalda. De HZ is aangesloten bij de aanpak STIJN van Trimbos, en ook 1NUL1 onderzoekt de mogelijkheden om STIJN in Zeeland te ondersteunen.

Naast deze inzet verdient ook de verkeersveiligheid specifieke aandacht. Jongvolwassenen vormen een risicogroep als het gaat om alcoholgebruik in combinatie met deelname aan het verkeer. In de bijlage zijn politiecijfers opgenomen, die op dit moment niet verder te specificeren zijn. Deze gegevens bieden wel aanvullende context voor de preventieve inzet en helpen om de samenhang tussen alcoholgebruik, normgedrag en verkeersveiligheid beter te duiden.

Hoewel de directe effecten van deze aanpak tijd vragen, is het versterken van samenwerking, aandacht en bewustwording rondom dit thema en deze doelgroep een belangrijke stap. Om daadwerkelijk normverandering te bereiken en dit terug te zien in data en cijfers, is het essentieel om deze inzet langdurig en consistent voort te zetten en hier verder in te investeren.

Aandachtspunten

Op het gebied van de leefomgeving van studenten en jongvolwassenen blijven er uitdagingen. Zo is er nog geen gerichte inzet op werkgevers van jongvolwassenen of studenten (sport)verenigingen en introductieweken, wat een belangrijke schakel vormt in het bereiken van deze doelgroep. Daarnaast studeren veel Zeeuwse jongeren buiten Zeeland. Er is meer inzicht nodig in via welke kanalen en omgevingen in Zeeland deze doelgroep te bereiken is, om hier gerichter op in te kunnen zetten en investeren.

Vervolg

In 2026 krijgt deze doelstelling meer aandacht met de ambitie om deze doelgroep structureel te bereiken via passende campagnes en interventies. Hierbij wordt ook de samenwerking met werkgeversgroepen waar jongeren en jongvolwassenen werken (bijv. supermarkten) onderzocht.

Cijfers/ data

- Tijdens de vitaliteitsmarkt van de HZ hebben we zo'n 100 studenten bereikt door met hen in gesprek te gaan over hun keuzes op het gebied van alcohol. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat bewustwording en kennis vooral toenemen wanneer mensen regelmatig met dezelfde informatie worden geconfronteerd. 7 studenten hebben naar aanleiding van het gesprek besloten om mee te doen met de HZ IkPas challenge en hebben in juni 1 maand geen alcohol gedronken.

- In samenwerking met gemeente Middelburg en JOGG Teamfit is een flyer opgesteld voor het organiseren van een gezond evenement. Op de achterkant van de flyer is speciale aandacht voor de verantwoordelijkheden van de evenementenorganisator voor-na-tijdens evenement op het gebied van alcoholverstrekking. In 2025 hebben 3 gemeenten aangegeven met de flyer aan de slag te gaan binnen de eigen gemeente.
- 1NUL1: Peer to Peer education:
    - Inzet op festivals samen met peers/vrijwilligers die we instrueren om voorlichting te geven aan andere jongeren:
    - 8 grote festivals en 10 kleinere
- BOB-Sport aanpak: uitgevoerd door ROVZ in samenwerking met JOGG Teamfit. De deelnemende gemeenten waren: Middelburg, Hulst, Terneuzen, Goes en Veere, met in totaal 40 sportverenigingen die deelnamen aan het programma.
- In de bijlage zijn per gemeente de alcohol gerelateerde politieregistraties van jongeren t/m 23 jaar opgenomen van de afgelopen 3 jaar. Hierbij moet vermeld worden dat dit niet alle politie-inzetten zijn waarbij alcohol in het spel was. Bij veel incidenten wordt er niet specifiek gerapporteerd op alcoholgebruik.

Uit de Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen (16 t/m 25 jaar) 2024/2025 van de GGD blijkt dat 53% van de jongvolwassenen die de monitor hebben ingevuld meer drinkt dan de alcoholrichtlijn. Iemand voldoet aan de alcoholrichtlijn van de Gezondheidsraad wanneer diegene geen of maximaal één glas alcohol per dag drinkt.

- 17% van de jongvolwassenen valt binnen de definitie zware drinker (afgelopen 6 maanden minstens 1 keer per week 6 (voor mannen) dan wel 4 (voor vrouwen) glazen of meer per dag)
- Verschil tussen mannen en vrouwen:
    - 62% van de mannen drinkt meer dan de alcoholrichtlijn (max. 1 glas per dag)
    - 44% van de vrouwen drinkt meer dan de alcoholrichtlijn
- Verschil tussen leeftijdsgroepen:
    - 16-17 jaar: 47% drinkt meer dan de alcoholrichtlijn
    - 18-20 jaar: 58% drinkt meer dan de alcoholrichtlijn
    - 21-25 jaar: 52% drinkt meer dan de alcoholrichtlijn
- Van de bevraagde jongvolwassenen is 27% het eens met de volgende stelling: ‘Mijn vrienden vinden het normaal om 10 of meer glazen alcohol op 1 dag of avond te drinken’.

4. Het verhogen van het naleefpercentage onder verstrekkers van alcoholhoudende dranken

Doelstelling

Het verhogen van de naleving van de Alcoholwet, inclusief leeftijdscontrole en het verbod op doorschenken aan dronken personen.

Pijlers

Preventieve randvoorwaarden versterken, naleving alcoholwet verhogen, kennisdeling, monitoring en inzicht in naleving

Ingezette activiteiten

Activiteit	*Omschrijving*	*Betrokken partners*	*Periode*	*Bijdrage aan doelstelling via pijler*
Uitwisseling in Werkgroep Handhaving	Uitwisseling van ideeën, kennis en ervaringen in werkgroep met 13 gemeenten	LZNVZ, gemeenten	3x per jaar	Kennisdeling
Coördinatie nalevingsonderzoek	Regionale coördinatie en afstemming van nalevingsonderzoek in 13 gemeenten	LZNVZ, Bureau Objectief, gemeenten	Tweejaarlijks	Geeft inzicht in naleefpercentage en verbeterpunten
Nalevingsonderzoek Alcoholwet	Uitvoering nalevingsonderzoek bij alcoholverstrekkers	Bureau Objectief, gemeenten, horeca, paracommercie, supermarkten, slijterijen	Tweejaarlijks	Objectieve monitoring naleving
Vervolgaanpak Nalevingsonderzoek	Eerste brief (v.d. 3 totaal) aan alcoholverstrekkers opgesteld en verstuurd	LZNVZ, Gemeenten	Q4 2025	Versterken preventieve randvoorwaarden en inzicht geven in naleefpercentages
NIXzonderID-campagne richting alcoholverstrekkers	Ondersteuning leeftijdscontrole bij alcoholverkoop met communicatiemiddelen, NIXzonderID week en IVA-	LZNVZ, 1NUL1, JOGG Teamfit, Horeca, paracommercie,	Doorlopend, op aanvraag	Verhoogt naleving leeftijdsgrens en versterken preventieve randvoorwaarden

	training en barcode training (lokale inzet)			
Evenementenflyer	Handreiking voor organisatoren over verantwoord alcoholbeleid opgesteld	LZNVZ, JOGG Teamfit, 1NUL1, gemeenten	2025	Versterken preventieve randvoorwaarden en samenwerking met alcoholverstrekkers
NIX18 Menukaart	Menukaart opgesteld met tools die door gemeenten ingezet kunnen worden om NIX18 te stimuleren	LZNVZ, Bureau Objectief	November 2025	Kennisdeling

Resultaten

Het programmaplan Jeugd en Alcoholpreventie 2025–2028 is herijkt en vastgesteld door alle 13 colleges, waarmee het bestuurlijk commitment voor de regionale samenwerking op NIX18 voor de periode 2026–2028 is versterkt.

In 2025 is in alle 13 Zeeuwse gemeenten een regionaal nalevingsonderzoek uitgevoerd onder bijna 900 alcoholverstrekkers. Dit onderzoek heeft een gedeelde, objectieve basis gevormd voor preventie en handhaving, waarbij onderscheid is gemaakt tussen verschillende alcoholverstrekkers: supermarkten, slijterijen, commerciële horeca en paracommercie. Dankzij de nalevingsrapportage beschikken gemeenten over concrete aanknopingspunten voor risico gestuurd toezicht. Alcoholverstrekkers zijn met een regionaal opgestelde brief geïnformeerd, preventief ondersteund en aangesproken op hun verantwoordelijkheid. Tegelijkertijd is de herkenbare uitrol van NIX18/NIXzonderID voortgezet en is de handreiking voor evenementen, inclusief de evenementenflyer, beschikbaar gesteld en ingezet bij de voorbereidingen van lokale evenementen zoals de jaarwisseling. Hierdoor hebben we stappen gezet om gemeenten en partners beter te verbinden en een gezamenlijke taal uit te stralen op het gebied van naleving en preventie.

Aandachtspunten

Het onderzoek toont aan dat met name de paracommercie en commerciële horeca achterblijven bij de naleving van de leeftijdsgrens, waardoor gerichte ondersteuning en handhaving in deze sectoren noodzakelijk zijn. De naleving van het verbod op doorschenken en het verlenen van toegang aan personen die zich in kennelijke staat van dronkenschap bevinden, is niet meegenomen in het nalevingsonderzoek. Deze aspecten zijn echter wel vastgelegd in de Alcoholwet en vallen (gedeeltelijk) onder de handhavingsverantwoordelijkheid van de gemeente. In de praktijk blijkt het lastig om dronkenschap tijdig te signaleren en het doorschenken effectief te voorkomen via handhaving, mede door beperkte

capaciteit. Deze bevindingen benadrukken het belang van een integrale aanpak met periodieke risicoanalyses, waarbij preventie, toezicht en nalevingscommunicatie elkaar versterken.

Een ander belangrijk aandachtspunt is dat het nalevingsonderzoek momenteel eens in de twee jaar wordt uitgevoerd. Hierdoor blijft, exclusief de voorbereiding van het onderzoek en de opvolging van de resultaten, iets meer dan één jaar over om acties te implementeren die de naleving daadwerkelijk verbeteren. Dit roept de vraag op of de huidige cyclus niet te kort is om voldoende effect te bereiken en deze effecten ook betrouwbaar te kunnen meten via de nalevingsrapportage.

Vervolg

In 2026 wordt een voorstel gepresenteerd met uitgangspunten voor het nieuwe preventie- en handhavingsplan voor 2027–2031. Dit plan zal voortbouwen op de tot dan toe verzamelde resultaten, bevindingen en aandachtspunten. Een belangrijke uitdaging voor de uitvoering is of de huidige capaciteit binnen gemeenten voldoende is om de benodigde acties uit te voeren. Daarom zal worden onderzocht of en op welke wijze gemeenten regionaal beter kunnen samenwerken om de uitvoering te versterken.

Cijfers/data

1NUL1

- IVA barcode training: We hebben in 2025 15 keer de IVA training mogen geven aan wisselende groepen van 6-20 vrijwilligers
- Blaasacties: We hebben op 10 locaties blaasacties mogen houden, bij (school)feesten waarbij we gemiddeld rond de 100 leerlingen per keer troffen

Het Zeeuwse nalevingsonderzoek in 2025

- Er zijn 881 alcoholverstrekkers bezocht. Van deze verkooppunten leeft 24,2% de regels rond verkoop aan jongeren na. De naleving verschilt sterk per branche: supermarkten 51,6%, slijterijen 50,6%, commerciële horeca 16,0% en paracommercie 9,4%. Het totaalbeeld is een daling ten opzichte van 2023 (toen ongeveer 60%) en sluit aan bij de landelijke neerwaartse trend (39,4% in 2022 naar 32,7% in 2024). De meting is uitgevoerd met duo's mysteryshoppers (18+) die niet duidelijk als 18 jaar oud ogen, met directe terugkoppeling per bezoek aan het onderzoeksbureau.

- Voor de bredere context laat de GGD Gezondheidsmonitor Jeugd 2023/2024 zien dat 36% van de Zeeuwse scholieren ooit een heel glas alcohol dronk, 33% in de afgelopen maand, en 21% bingedrinken; 15% koopt zelf alcohol, waarbij vrienden en ouders een belangrijke rol spelen. Deze context benadrukt het belang van stevige nalevingscommunicatie en handhaving bij alcoholverstrekkers.

5. Versterken van structurele samenwerking en verbindingen voor een effectieve alcoholpreventie aanpak

Doelstelling

Het verbeteren en bestendigen van samenwerking en verbindingen tussen gemeenten, samenwerkingspartners en andere relevante partijen om zo een effectievere alcoholpreventie aanpak in Zeeland te realiseren.

Pijlers

Gezamenlijke beleidsontwikkeling en uitvoering, netwerkversterking, kennisuitwisseling, integrale aanpak en bevorderen participatie, borging van samenwerking.

Ingezette activiteiten

Activiteit	*Omschrijving*	*Betrokken partners*	*Periode*	*Bijdrage aan doelstelling via pijler*
Regionale stuurgroep	Faciliteren van bestuurlijke afstemming en besluitvorming	LZNVZ, Gemeenten, Emergis, SWVO, GGD, Politie Zeeland	4x per jaar	Gezamenlijke beleidsontwikkeling en borging samenwerking
Kerngroep	Voorbereiden van stuurgroepstukken, afstemming uitvoeringsacties	LZNVZ, 1NUL1, JOGG Teamfit, GGD, gemeenten, politie Zeeland	4x per jaar	Beleidsontwikkeling, uitvoering, integrale aanpak, kennisuitwisseling
Werkgroepen	Themagericht (handhaving, carnaval, eindexamen, subregionaal), integrale samenwerking	LZNVZ, 1NUL1, JOGG Teamfit, GGD, gemeenten	Naar behoefte	Integrale aanpak, borging samenwerking, kennisdeling
Nieuwsflitsen	Verspreiden van best practices en ontwikkelingen	LZNVZ, Alle contactpersonen en samenwerkingspartners	2-3x per jaar	Informeren en betrekken van netwerk

Community Jeugd en Alcohol	Lancering en onderhoud community voor professionals en beleidsambtenaren	LZNVZ, Iedereen met interesse in het thema	Q4 2025	Bevorderen samenwerking, participatie, kennisuitwisseling
Gezamenlijke communicatie	Ontwikkelen communicatieproducten en campagnes	LZNVZ, 1NUL1, GGD, JOGG Teamfit	Doorlopend	Borging samenwerking en uitvoering
Lokale afstemming en ondersteuning	Individuele ondersteuning gemeenten bij lokale samenwerking	LZNVZ, Gemeenten	Doorlopend op aanvraag, 1x per jaar per gemeente vaste afstemming	Beleidsontwikkeling, netwerkversterking, borging samenwerking
Uitbreiden netwerk	Actief benaderen (nieuwe) partners HALT, SportZeeland, HZ, Ketenaanpakken GGD	LZNVZ, Diverse partners	Doorlopend	Netwerkversterking, integrale aanpak
Inzet Social Media kanalen	Inzet en onderhouden van Facebook, Instagram en LinkedIN	LZNVZ, Deelnemers van Social Media platformen	Doorlopend	Netwerkversterking, kennisdeling, bevorderen participatie

Resultaten

Het afgelopen jaar is de samenwerking rondom alcoholpreventie in Zeeland versterkt door gerichte activiteiten. De regionale stuurgroep en kerngroep kwamen elk vier keer bijeen voor bestuurlijke afstemming, beleidsontwikkeling en afstemming van uitvoeringsacties. Themagerichte werkgroepen ondersteunden specifieke acties zoals handhaving, carnaval en eindexamen, en stimuleerden samenwerking en kennisdeling.

In drie nieuwsflitsen informeerden we gemeenten en partners over best practices en ontwikkelingen, zoals de najaarsbijeenkomst en het nalevingsonderzoek. De lancering van de community ‘Jeugd en Alcohol’ in Q4 2025 bood een platform voor kennisuitwisseling en versterkte de participatie. De website van Laat ze niet verzuipen kwam hiermee te vervallen. Gezamenlijke communicatieproducten en campagnes (via Social Media) zorgden voor eenduidige preventieboodschappen.

Op lokaal niveau hebben diverse gemeenten gebruik gemaakt van de mogelijkheid om te sparren of input te ontvangen voor de uitvoering van de lokale alcoholpreventie. Daarnaast heeft de programmacoördinator weer een rondje langs de gemeenten gemaakt, waarin het programmaplan en de doorlopende leerlijn is toegelicht en de samenwerking is geëvalueerd. Om het netwerk te verbreden zijn verschillende partners die actief zijn binnen hetzelfde werkveld benadert voor kennisuitwisseling.

Aandachtspunten

Hoewel de samenwerking op regionaal niveau is verbeterd, blijft het een uitdaging om deze verbindingen op lokaal niveau structureel en duurzaam te borgen. Verschillen in capaciteit en prioriteiten tussen gemeenten vragen om maatwerk en continue afstemming. Daarnaast vraagt het versterken van samenwerking ook aandacht voor heldere communicatie en het blijven stimuleren van betrokkenheid van alle relevante partners. Verder is het belangrijk om de samenwerking niet alleen bestuurlijk, maar ook operationeel te verankeren, zodat de gezamenlijke doelen ook op uitvoerend niveau worden gerealiseerd. De uitdaging ligt hierin vooral bij de gemeenten waarin het thema onderaan de prioriteitenlijst staat.

Vervolg

In 2026 wordt een meerjarig samenwerkingskader binnen het preventie- en handhavingsplan 2027–2031 vastgesteld. Daarnaast zal worden onderzocht hoe het regionale kader beter kan landen in de lokale uitvoeringsdoelstellingen en hoe benodigde beleidsmatige samenwerking verder kan worden versterkt. Daarnaast zal worden ingezet op het verbeteren van communicatie en kennisdeling om zo het gezamenlijke preventie-effect te vergroten.

Ook wordt ingezet op het versterken van de community /kennisdeling, onder meer via het blijven verspreiden van nieuwsflitsen en het activeren van de community. Daarnaast wordt gekeken hoe nieuwe partners structureler kunnen worden betrokken op thema's, bijvoorbeeld middels themabijeenkomsten. Dit alles met als doel het gezamenlijke preventie-effect te vergroten.

In 2026 zal er in Zeeland ook worden toegewerkt naar een Zeeuwse preventie aanpak, de samenwerking met de kartrekker hiervan is opgestart en het programma Jeugd en alcoholpreventie wordt meegenomen in de inventarisatie voor de verdere invulling van de aanpak, waarbij de aanpak van Jeugd en alcohol mogelijk onder het thema Kansrijk (en veilig) opgroeien valt.

Cijfers/data

Hoewel samenwerking niet direct kwantitatief meetbaar is zoals naleving, blijkt uit gesprekken en het delen van ervaringen dat het bewustzijn rondom samenwerking en de benodigde integraliteit binnen dit thema duidelijk zijn versterkt. Uit feedback van gemeenten blijkt dat het programmaplan, de nieuwsflitsen en bijeenkomsten bijdragen aan een betere afstemming en gezamenlijke aanpak. Hieronder een cijfermatige weergave van de uitgevoerde activiteiten.

Samenwerking

In 2025 zijn vier werkgroepen actief geweest:

- Werkgroep Handhaving
- Werkgroep Oosterschelderegio
- Werkgroep Carnaval en Oudjaar
- Werkgroep Preventie en Handhavingsplan

- Vier campagnes en één participatieoproep zijn gedeeld met gemeenten om verder te verspreiden. Het betrof:
  - IkPas
  - NIX18
  - NIXzonderID
  - Zien drinken doet drinken

- Participatie-oproep via Denk Mee Zorg Zeeland. Op de participatieoproep hebben zeven inwoners gereageerd en een vragenlijst ingevuld.
- Er zijn 11 gemeenten bezocht. Verder zijn diverse gezamenlijke communicatieproducten en campagnes verspreid, waaronder:
  - Eindexamenbrief aan ouders via scholen
  - Brief voor verstrekkers alcohol via gemeenten
  - Evenementenflyer via JOGG Teamfit en gemeente Middelburg
  - Memo oudjaar aan burgemeesters
  - ‘Zien drinken doet drinken’ via kerken, huisartsen en basisscholen
  - Doorlopende leerlijn alcoholpreventie Zeeland
  - Menukaart NIX18 voor gemeenten

- Op regionaal niveau is er samenwerking met twee andere programma’s:
  - Aansluiting bij het Programma Gezondheid
  - Deelname aan ontwikkelingen/bijeenkomsten van de IZA/GALA ketenaanpakken van de GGD

- Bovenregionaal zijn er drie kennisdelingssessies geweest met gemeente Goeree-Overflakkee. Hierbij is kennis uitgewisseld en is een initiatief ontstaan en uitgevoerd voor samenwerking bij het plaatsen van abri’s bij Concert at Sea. Dit heeft ook geleid tot versterking van de samenwerking tussen OKO-gemeente Schouwen-Duiveland en Goeree, waardoor zij nu op meerdere vlakken samen optrekken.

- Landelijk zijn er drie activiteiten uitgevoerd

1. Deelname als gesprekspartner aan een landelijk Webinar over regionale samenwerking op toezicht Alcoholwet
2. Aanwezigheid als projectleider bij de campagneshoot van ‘Zien drinken doet drinken’
3. Presentatie van de doorlopende leerlijn in een landelijke werkgroep NIX18

Communicatie

- Er zijn 2 nieuwsflitsen en 1 terugblik verspreid. In totaal hadden deze 135 bezoekers en 197 impressies.
- Daarnaast waren er binnen de community ‘Jeugd en Alcohol’ die sinds november 2025 is gelanceerd: 22 leden en 32 bijdragen

Social media statistieken in 2025:

- Facebook: 405 leden (410 in 2024), 14 bijdragen geplaatst, 28.514 impressies
- Instagram: 215 volgers (201 in 2024), 17 bijdragen geplaatst, 18.380 impressies
- LinkedIn: 211 volgers (181 in 2024), 6.082 impressies

Vooruitblik 2026

- ✓ In 2026 versterken we de uitvoering van de omgevingsgerichte aanpak, gericht op het terugdringen van alcoholgebruik onder jongeren tot 18 jaar. Daarbij blijft het versterken van de naleving van de Alcoholwet bij alcoholverstrekkers een belangrijk aandachtspunt.

- ✓ Daarnaast werken we aan het verminderen van risicovol en schadelijk alcoholgebruik bij jongvolwassenen door het stimuleren van gedragsverandering en het versterken van sociale normen binnen relevante leefomgevingen zoals studentenomgevingen, sport en werkgevers.

- ✓ Een belangrijke activiteit dit jaar is de voorbereiding en besluitvorming over het regionaal kader voor het preventie- en handhavingsplan 2027–2031. Dit kader ondersteunt de gezamenlijke aanpak en borging van de doelstellingen in de komende jaren.

- ✓ Bovendien blijft het essentieel dat de doelstellingen uit het programmaplan goed geborgd zijn in regionale en lokale beleids- en uitvoeringsprocessen, zodat de gezamenlijke doelen ook in de praktijk worden gerealiseerd. Dit vraagt om blijvende aandacht en afstemming tussen partners, ondanks verschillen in capaciteit en prioriteiten. Het verbreden van het draagvlak binnen gemeenten, met integrale aandacht voor thema's als gezondheid, veiligheid en jeugd, blijft een aandachtspunt. Ook het onderzoeken van de samenwerking met de politie staat op de agenda.

- ✓ Verder wordt ingezet op het vergroten van inzicht in data en realisaties, en het delen van goede voorbeelden binnen de regio.

- ✓ De betrokkenheid van doelgroepen, zoals ouders en jongeren tussen 18 en 24 jaar, wordt nader onderzocht om deze effectief vorm te geven.

- ✓ Ook wordt de aansluiting van het programma Jeugd & Alcohol op de bredere Zeeuwse preventieaanpak nader onderzocht om samenhang en effectiviteit te vergroten.

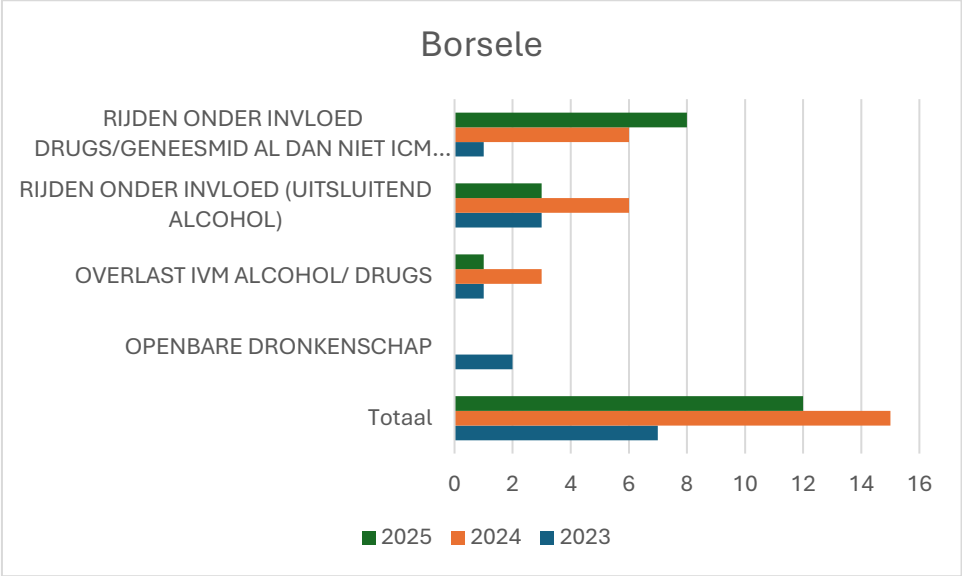
- ✓ De versterkte samenwerking tussen regionale en lokale partners, ondersteund door duidelijke afspraken en communicatie, vormt de basis voor een duurzame alcoholpreventieaanpak in Zeeland.

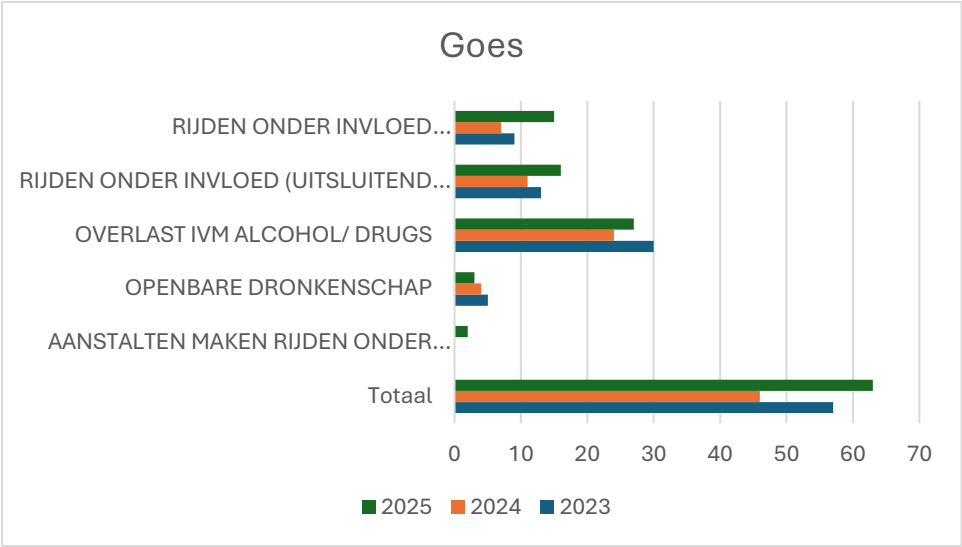
Bijlage: Politiecijfers 2023,2024, 2025

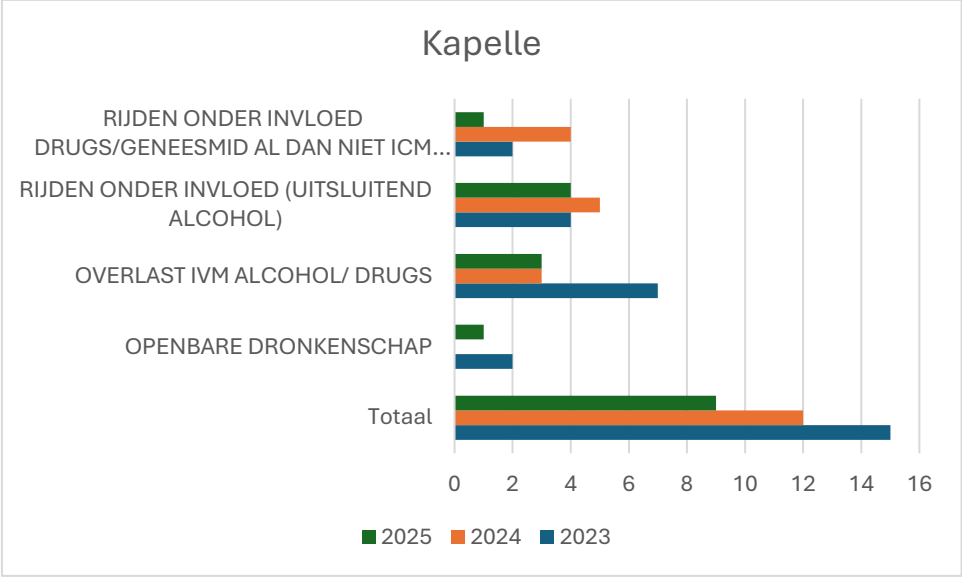
Criteria:

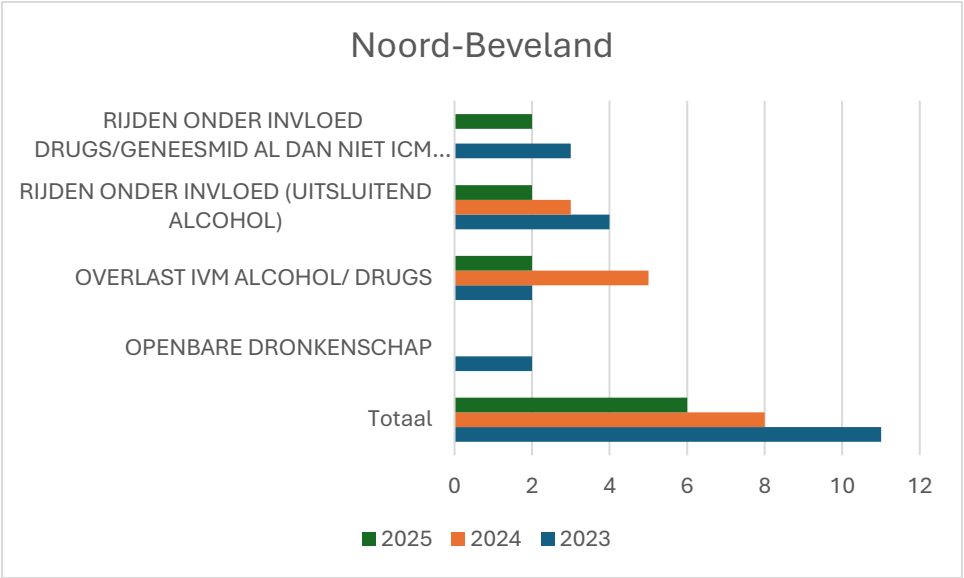
- Jongeren tot en met 23 jaar van januari 2023 tot en met december 2025.
- Incidenten uit BHV op basis van het jaar waarin het incident plaatsvond, personen kunnen ondertussen dus ouder dan 23 jaar zijn.

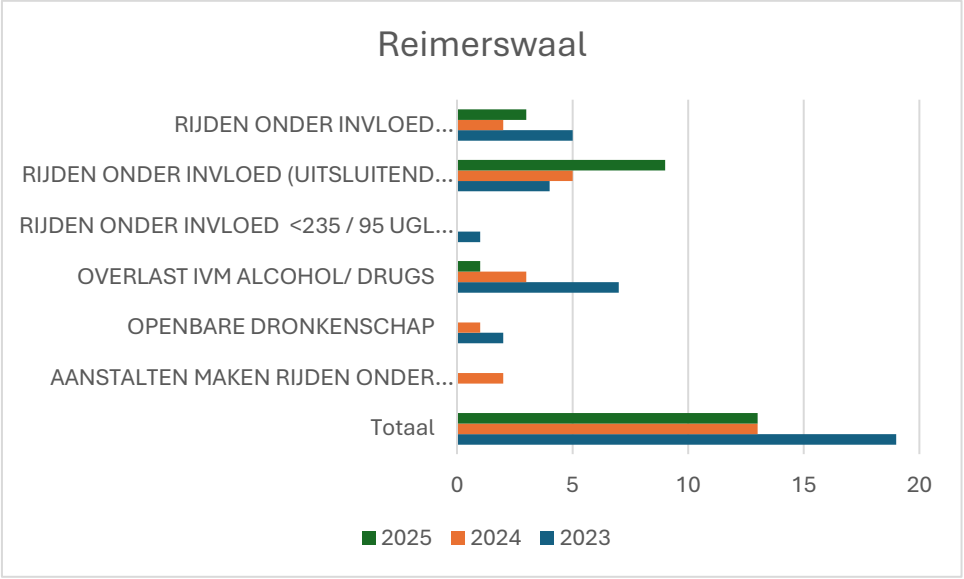
Oosterschelderegio Totaal:

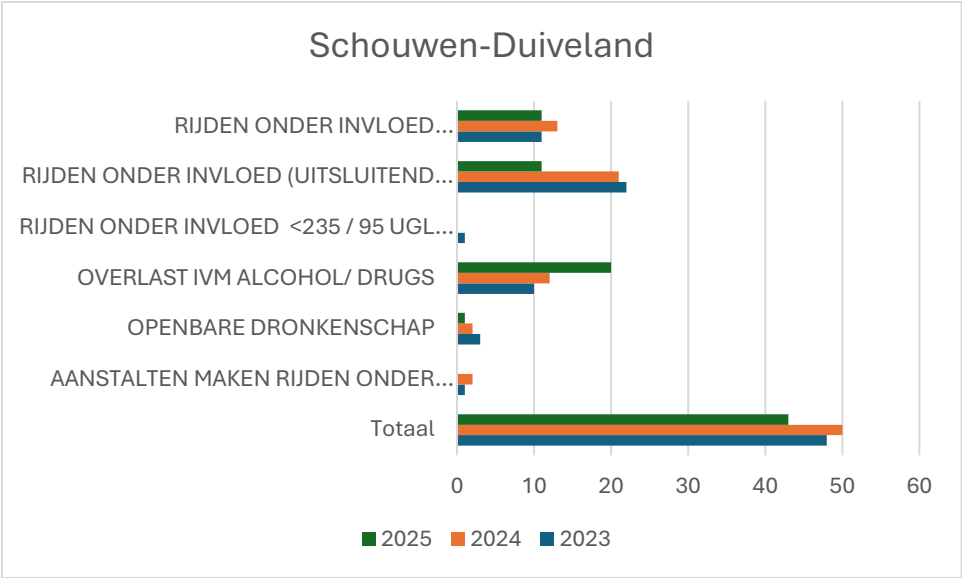

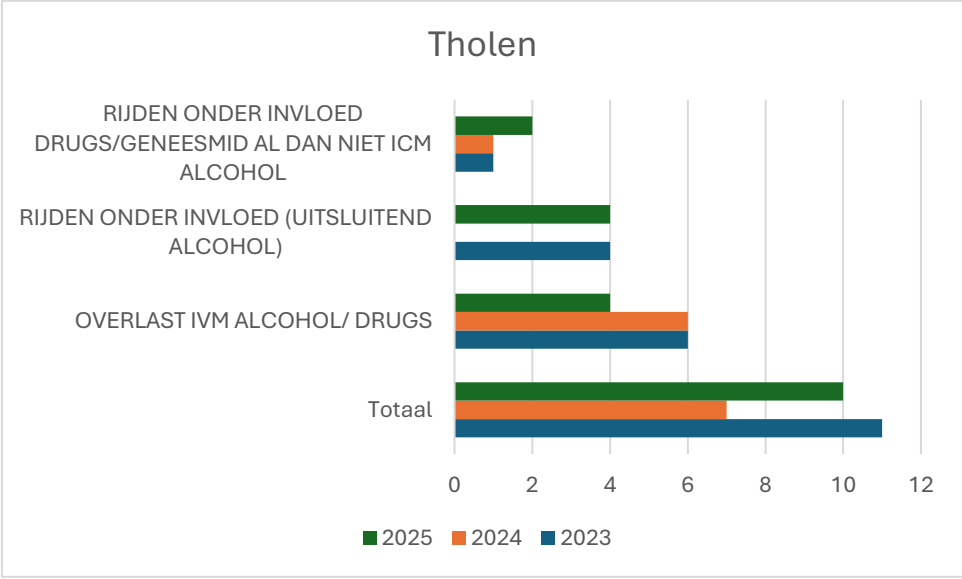

Goes
RIJDEN ONDER INVLOED...
RIJDEN ONDER INVLOED (UITSLUITEND...
OVERLAST IVM ALCOHOL/ DRUGS
OPENBARE DRONKENSCHAP
AANSTALTEN MAKEN RIJDEN ONDER...
Totaal
0
10
20
30
40
50
60
70
2025
2024
2023

Kapelle
RIJDEN ONDER INVLOED DRUGS/GENEESMID AL DAN NIET ICM...
RIJDEN ONDER INVLOED (UITSLUITEND ALCOHOL)
OVERLAST IVM ALCOHOL/ DRUGS
OPENBARE DRONKENSCHAP
Totaal
0
2
4
6
8
10
12
14
16
2025
2024
2023

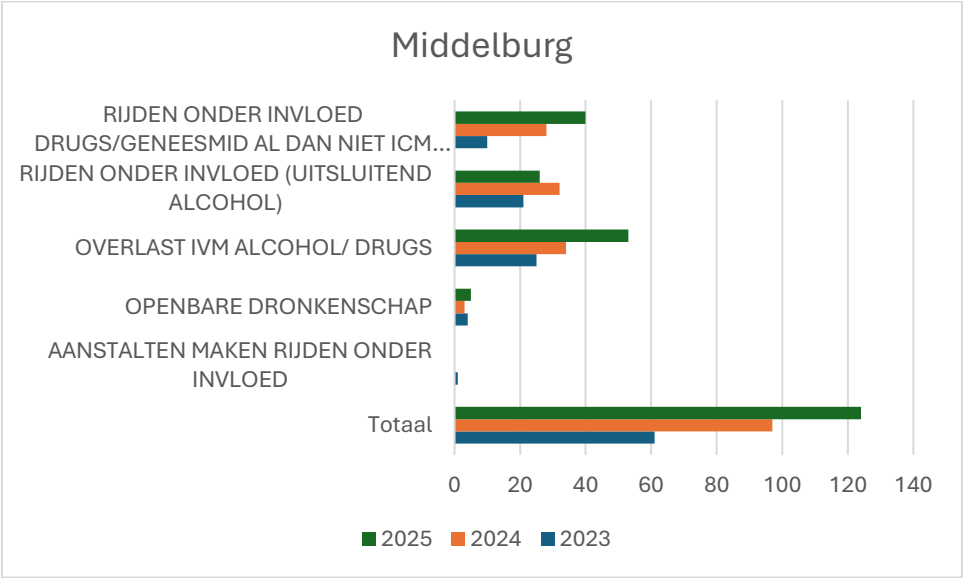

Noord-Beveland
RIJDEN ONDER INVLOED DRUGS/GENEESMID AL DAN NIET ICM...
RIJDEN ONDER INVLOED (UITSLUITEND ALCOHOL)
OVERLAST IVM ALCOHOL/ DRUGS
OPENBARE DRONKENSCHAP
Totaal
0
2
4
6
8
10
12
2025
2024
2023

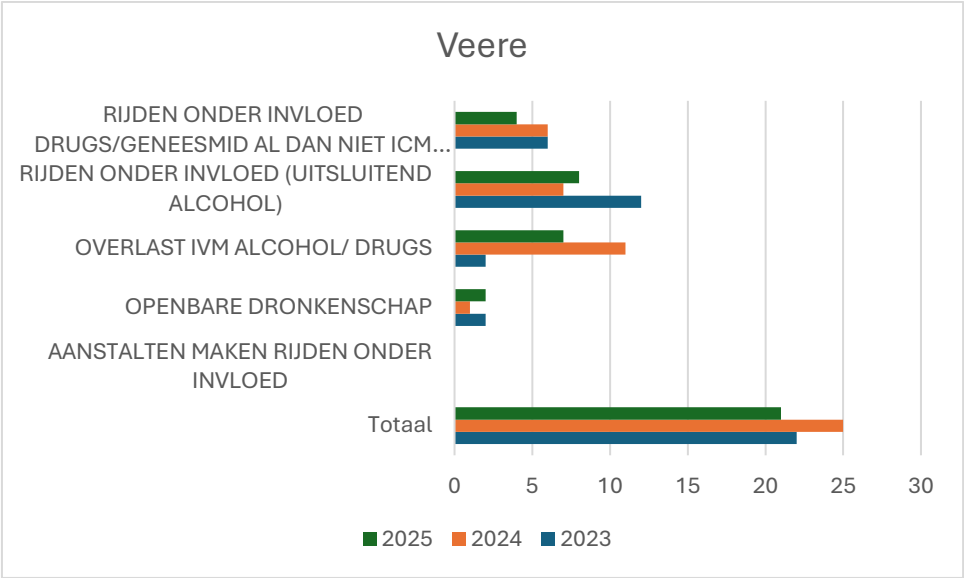

Reimerswaal
RIJDEN ONDER INVLOED...
RIJDEN ONDER INVLOED (UITSLUITEND...
RIJDEN ONDER INVLOED <235 / 95 UGL...
OVERLAST IVM ALCOHOL/ DRUGS
OPENBARE DRONKENSCHAP
AANSTALTEN MAKEN RIJDEN ONDER...
Totaal
0
5
10
15
20
2025
2024
2023

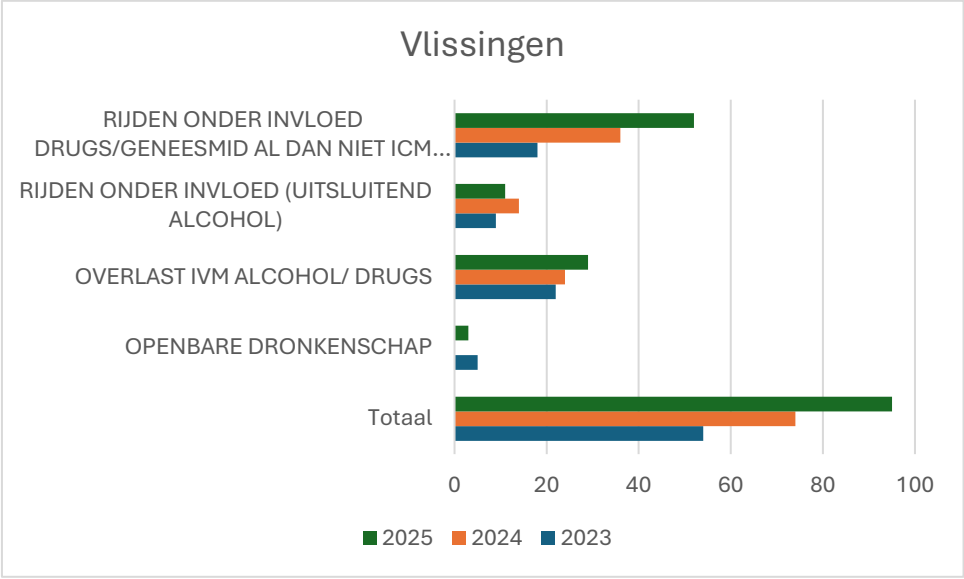

Schouwen-Duiveland
RIJDEN ONDER INVLOED...
RIJDEN ONDER INVLOED (UITSLUITEND...
RIJDEN ONDER INVLOED <235 / 95 UGL...
OVERLAST IVM ALCOHOL/ DRUGS
OPENBARE DRONKENSCHAP
AANSTALTEN MAKEN RIJDEN ONDER...
Totaal
0
10
20
30
40
50
60
2025
2024
2023

Tholen
RIJDEN ONDER INVLOED DRUGS/GENEESMID AL DAN NIET ICM ALCOHOL
RIJDEN ONDER INVLOED (UITSLUITEND ALCOHOL)
OVERLAST IVM ALCOHOL/ DRUGS
Totaal
0
2
4
6
8
10
12
2025
2024
2023

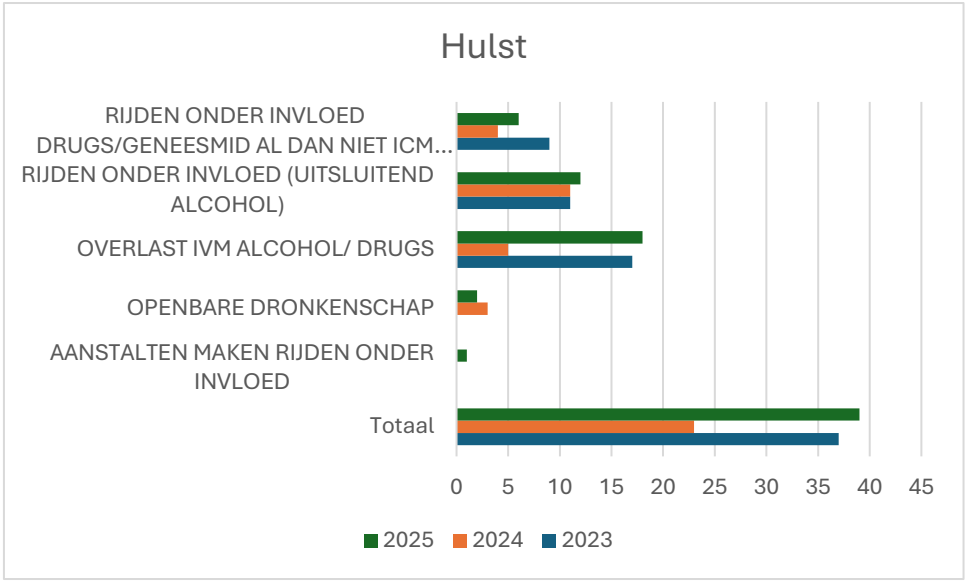
Walcheren Totaal:

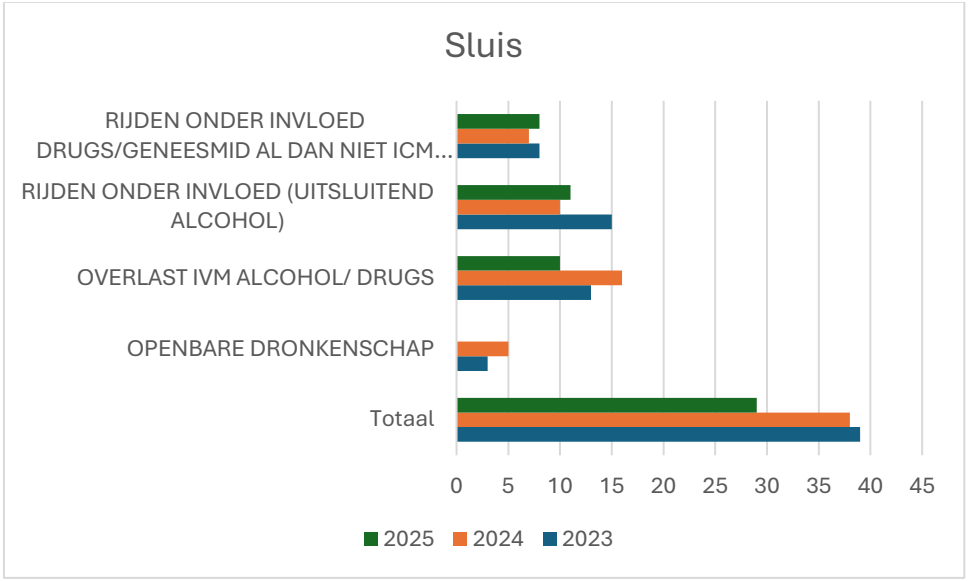

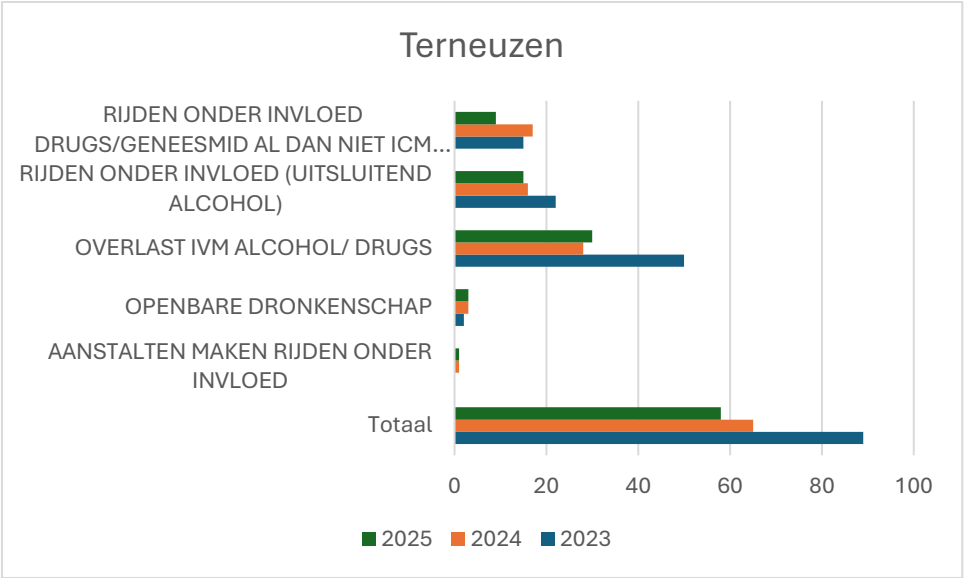

Veere
RIJDEN ONDER INVLOED DRUGS/GENEESMID AL DAN NIET ICM...
RIJDEN ONDER INVLOED (UITSLUITEND ALCOHOL)
OVERLAST IVM ALCOHOL/ DRUGS
OPENBARE DRONKENSCHAP
AANSTALTEN MAKEN RIJDEN ONDER INVLOED
Totaal
0
5
10
15
20
25
30
2025
2024
2023

Vlissingen
RIJDEN ONDER INVLOED DRUGS/GENEESMID AL DAN NIET ICM...
RIJDEN ONDER INVLOED (UITSLUITEND ALCOHOL)
OVERLAST IVM ALCOHOL/ DRUGS
OPENBARE DRONKENSCHAP
Totaal
0
20
40
60
80
100
2025
2024
2023

Zeeuws-Vlaanderen Totaal:

Terneuzen
RIJDEN ONDER INVLOED DRUGS/GENEESMID AL DAN NIET ICM...
RIJDEN ONDER INVLOED (UITSLUITEND ALCOHOL)
OVERLAST IVM ALCOHOL/ DRUGS
OPENBARE DRONKENSCHAP
AANSTALTEN MAKEN RIJDEN ONDER INVLOED
Totaal
0
20
40
60
80
100
2025
2024
2023